Торгівля джонками з портів Південного Китаю

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Сезони торгівлі джонками

Найдавнішим торговельним зв'язком Сінгапуру був зв'язок із Китаєм. Як показав перший розділ цієї частини, китайські джонки століттями плавали до портів Наньяну. Невдовзі після заснування нового британського поселення вони почали заходити й туди. Їхні плавання підпорядковувалися мусонам. Джонки вирушали з портів Фуцзяні та Гуандуну з північно-східним мусоном наприкінці року, прибували до Сінгапуру на початку наступного року і поверталися з південно-західним мусоном улітку.[1] Прибуття перших джонок сезону було однією з головних подій торговельного року. На нього чекали купці, крамарі та родини емігрантів.

Торгівля джонками пов'язувала Сінгапур із приморськими провінціями Південного Китаю, звідки походила більшість його китайського населення. Джонки з Аманя у Фуцзяні, з Кантона та

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

з теочевських портів східного Гуандуну обслуговували кожна свою громаду в Сінгапурі, що мала той самий діалект і ті самі рідні округи. Окрему групу становили хайнаньські джонки. Тож структура торгівлі джонками відтворювала діалектний поділ китайської громади, який докладніше розглянуто в наступному розділі.[2]

Вантажі та пасажири

Джонки привозили товари, яких китайці Наньяну потребували з батьківщини: чай, шовк, порцеляну та глиняний посуд, ліки, папір, тютюн і широкий асортимент харчів та побутових речей. Назад вони везли до Китаю продукцію проток і архіпелагу, британські промислові вироби і навіть озброєння.[3] Під продукцією проток розуміли насамперед олово, перець, ротанг, трепангів, ластівчині гнізда та інші дари лісу й моря, за які китайські ринки добре платили.

Найціннішим вантажем були люди. Джонки привозили з Китаю до Сінгапуру купців, ремісників і робітників, які через них дізнавалися новини з батьківщини, надсилали гроші родинам або поверталися додому.[4] Щосезону прибували тисячі новоприбулих, і багато хто з них позичав гроші на проїзд під майбутній заробіток. Так торгівля джонками живила ринок праці порту, а також плантацій і олов'яних копалень у глибині півострова. Вона ж започаткувала перші потоки грошових переказів із Сінгапуру до Китаю. Згодом цей бізнес переріс у важливу частину фінансового сектору міста.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Джонка як комерційне підприємство

Джонка була комерційним підприємством із власною організацією. Нею часто володіли спільно кілька інвесторів, а вантажний простір розподіляли між купцями, які відправляли товари за власний рахунок. Плаванням керували капітан і суперкарго, а члени екіпажу нерідко мали право везти невелику кількість вантажу для власної торгівлі.[5] Такий розподіл ризику між багатьма учасниками нагадує товариські структури середньовічного європейського судноплавства. Він дозволяв невеликим капіталам брати участь у далекій торгівлі і розподіляв збитки від корабельних аварій чи піратства.

Джонка слугувала також каналом для грошей та інформації. Разом із нею подорожували листи, грошові перекази і комерційні новини. Купець у Сінгапурі, який хотів розрахуватися з постачальником в Амані, чи робітник, що хотів переслати заощадження до свого села, довіряв гроші або товари комусь, хто плив на джонці. Згодом ці неформальні канали переказів інституціоналізувалися в переказних домах і мережах цяопі (qiaopi), про які йдеться в наступному розділі.

Занепад торгівлі джонками

Торгівля джонками досягла піку на початку 1840-х років. Тоннаж джонок, що прибували до Сінгапуру, сягнув 18 400 тонн у 1841–1842 роках і різко скоротився до 3280 тонн у 1865–1866 роках.[6] Переломним моментом став Нанкінський договір 1842 року, що завершив Першу опіумну війну. Договір відкрив кілька китайських портів для іноземних суден і дозволив європейським кораблям торгувати з Китаєм напряму, тож значна частина перевезень, які раніше здійснювали джонки,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

перейшла до суден із прямим вітрильним озброєнням. Прибережне піратство і дешевші європейські перевезення прискорили ці зміни.[7]

Дослідження Вонг Лін Кена про транзитну торгівлю Сінгапуру підтверджує цю тенденцію. Його таблиці документують поступове витіснення китайських джонок і бугіських прау західними суднами з прямим вітрильним озброєнням у 1830–1866 роках, особливо на маршрутах до Китаю і Таїланду.[8] Китайські купці Сінгапуру пережили свої джонки. Вони фрахтували європейські кораблі, купували власні судна, а згодом інвестували в пароплави. Зміна перевізника не зруйнувала комерційних мереж. Це одна з причин, чому китайські фірми зберегли центральну роль у торгівлі порту.

Примітки

1. Про строки плавань джонок між портами Південного Китаю та Сінгапуром, з прибуттям приблизно із січня і відплиттям улітку, див. Wong Lin Ken, “The Trade of Singapore, 1819–69”, *Journal of the Malayan Branch of the Royal Asiatic Society*, т. 33, № 4, 1960. ↩
2. Про поділ торгівлі джонками за портом походження та діалектною групою див. Kua Bak Lim, “Chinese Junk Trade in Early Singapore”, у: Kwa Chong Guan and Kua Bak Lim (eds), *A General History of the Chinese in Singapore*, Singapore, World Scientific, 2019, розділ 2. ↩
3. Kua Bak Lim, “Winds of trade: Chinese junks in early Singapore”, *Culturepaedia* (Singapore Chinese Cultural Centre), 21 лютого 2024 р.: експорт до Китаю охоплював “Straits local produce, British manufactured goods, and armaments”. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

4. Kua Bak Lim, “Winds of trade: Chinese junks in early Singapore”, *Culturepaedia*, 21 лютого 2024 р.: джонки привозили “merchants, craftsmen, and labourers from China to Singapore”, і через них мігранти могли “inquire about news from their homeland, send money to their families, or return home”. ↩
5. Про організацію торгівлі джонками, зокрема спільне володіння, розподіл вантажного простору між купцями та приватну торгівлю членів екіпажу, див. Jennifer Wayne Cushman, *Fields from the Sea: Chinese Junk Trade with Siam during the Late Eighteenth and Early Nineteenth Centuries*, Ithaca, Cornell University Press, 1993. ↩
6. Kua Bak Lim, “Winds of trade: Chinese junks in early Singapore”, *Culturepaedia*, 21 лютого 2024 р.: піковий тоннаж 18 400 тонн у 1841–1842 роках зі скороченням до 3280 тонн у 1865–1866 роках. ↩
7. Kua Bak Lim, “Winds of trade: Chinese junks in early Singapore”, *Culturepaedia*, 21 лютого 2024 р.: після 1842 року європейські кораблі витіснили джонки через договірні положення, що відкрили іноземним суднам прямий доступ до китайських портів, а також через прибережне піратство і дешевші європейські альтернативи. ↩
8. Wong Lin Ken, “Singapore: Its Growth as an Entrepot Port, 1819–1941”, текст доступний через Cambridge Core, вересень 2026 р. (таблиця 5 про витіснення джонок і прау суднами з прямим вітрильним озброєнням у 1830–1866 роках). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com